

УДК 821.133.1
ББК 84(4Фр)
М78

Серія "Скарби"
заснована 2013 року

Мопассан, Гі де

М78 Паризька пригода : новели / Гі де Мопассан ; пер. з фр. Максима Рильського, Івана Рильського, Валер'яна Підмогильного і Михайла Антоновича. — К. : Знання, 2017. — 239 с. — (Скарби).

ISBN 978-617-07-0164-0 (серія)

ISBN 978-617-07-0433-7

Гі де Мопассана (1850—1893) вважають одним із найкращих майстрів європейської прози серед письменників, які писали про почуття. Еротична новела значною мірою визначала інтерес читачів до його оповідань, в яких любов нерідко зображається як один із способів своєрідного вдоволення тіла. Та Мопассан цим не обмежується. У його зверненні до теми кохання даються візки потужний бурлескний струмінь навколо цієї теми, що не втрачає протягом століття у французькій літературі, дух іронії, сатири. Але все це не заважає письменнику бачити світлі сторони душі його героїв, показувати красу і велич справжнього почуття.

УДК 821.133.1
ББК 84(4Фр)

ISBN 978-617-07-0164-0
(серія)
ISBN 978-617-07-0433-7

© Видавництво "Знання",
оформлення, 2017

ПАРИЗЬКА ПРИГОДА

Чи є в жіноцтва гостріше почуття, ніж цікавість? О, спіznati, збегнути, торкнутися того, що ввижалося в мріях! На що б не пішла вона заради цього? Жінка, у котрої прокинулась палка, нестримна цікавість, ладна зважитись на будь-які шаленства та безумні вчинки, вона не бойтися жодної небезпеки, нічого в світі. Мова йде про справжніх жінок, обдарованих тим потрійним розумом, що сторонньому глядачеві видається холодним та розважливим, проте тайт у собі, по-перше, безупинний, невтомний жіночий неспокій; по-друге, хитрощі під маскою наївності та простоти, хитроші святениці, софістичні та хисткі; по-третє, чарівну пустотливість, витончене лукавство, милу зрадливість, — словом, усі ті принади тонкого кокетства та прихованої розпусти, що доводять до самогубства надто довірливих коханців і дають велику втіху іншим.

Та, чию пригоду маю вам розказати, була собі провінціялочка, все ще по-міщанському цютлива та скромна. Життя її, спокійне на перший погляд, оберталося в межах родини — між чоловіком, завжди заглибленим у свої справи, та двома дітьми, яких вона виховувала сумлінно і дбайливо. Проте серце її третміло від невситимої цікавості, від жадоби спізнати невідоме. День і ніч вона марила про Париж і з захватом читала великосвітські газети. Описи бенкетів, дамських убраних, розваг та видовищ викликали в ній палкі, нестремні бажання; та особливо тривожили і приваблювали її чутки, де лише злегка піднімалася запона над таємницями і де в майстерно завуальзованих фразах вчува- лись їй натяки на якісь грішні і безумні насолоди.

Зі свого тихого закутка бачила вона Париж в якомусь апофеозі незнаних розкошів та витонченої, принадної розпусти. І довгими ночами, лежачи поруч свого чоловіка, що спав горілиць, з пов'язаною шовковою хусткою головою, й рівномірно храпів, вона мріяла про тих славетних осіб, чиї імена сяяли на перших сторінках газети, як великі зорі перед темного неба. Вона уявляла їхнє чарівне життя — нескінченну низку витончених бенкетів, улаштованих по-античному оргії, мінливі сцени такого солодко-вишуканого пороку, аж годі було їх собі змалювати. Бульвари здавались їй якимось виром людських пристрастей, де, певне, кожен будинок приховує якусь дивовижну любовну таємницю.

А тим часом вона старілась. Старілась, нічого в житті не спізнившись, крім щоденних домашніх кло- потів, одноманітних та банальних, з яких складається, кажуть, щастя родинного вогнища. Проте це

була ще вродлива жінка, що вбереглася в цьому спокійному існуванні, як зберігається зимове яблуко у замкнутій шафі. Тільки душу її гризли й палили потайні пристрасні бажання. “Невже, — думала вона, — доведеться вік звікувати, не відчувши отого страшного, принадного сп’яніння, ні разу не поринувши у кипучі хвилі паризьких насолод?”

І їй поталанило-таки, після довгих підготовчих заходів та хитрощів, під мудро вигаданим приводом улаштувати подорож до Парижа. Чоловік не міг супроводити її в цій мандрівці, отже, вона поїхала сама.

Приїхавши, вона заздалегідь подбала, щоб мати два дні, чи, радше, дві ночі зовсім вільних. Для цього наша провінціялка вигадала, ніби має навідатись до своїх давніх друзів, що мешкали десь на околиці міста.

А тоді взялася шукати. Обійшла всі бульвари та не помітила там нічого, крім звичайної вуличної, регламентованої розпусти. Вона допитливим оком заглядала до кількох кав’яренъ, дуже уважно прочитала листування у “Фігаро”, яке щоранку лунало в її душі, мов далекий заклик до кохання.

Але ніщо не допомогло їй знайти дорогу до тих шалених оргії артистів і актрис, ніщо не вело до храмів безсоромного раювання, що здавалися їй замкненими якимось магічним словом, немов печера в казках “Тисяча і однієї ночі” або римські катакомби, де потай відбувалися відправи забороненої релігії.

Батьки її, дрібні буржуа, не могли познайомити свою дочку ні з ким з тих уславлених людей, чиї імена завжди лунали у неї в голові. Охоплена роз-

начев, вона хотіла вже вертатися додому, аж раптом щасливий випадок став їй у пригоді.

Ішла вона якось вулицею Шосе д'Антен¹ і спинилась перед крамницею, повною отих японських дрібничок, що своїми яскравими барвами веселять нам очі. Вона розглядала маленьких блазнів зі слонової кості, великі, вкриті пишнобарвною емаллю вази, химерні бронзові статуетки — і враз почула, як там, у крамниці, крамар послужливо показував товстому, невисокому, лисому чоловікові з сивою уже борідкою великого пузатого ідола — єдину, мовляв, у тому стилі річ.

У кожній крамаревій фразі ім'я того поціновувача — ім'я славне — лунало, як бойова сурма. Інші покупці — молоді жінки, елегантні чоловіки — крадькома, але цілком пристойно і з шанобою дивились раз у раз на відомого всім письменника, що не відводив захоплених очей від порцелянового ідола. Вони обидва були потворні — і він, і статуетка, — схожі одне на одного, як рідні брати.

Крамар сказав:

— З вас, пане Жане Варен, я взяв би за нього тисячу франків — скільки сам заплатив. Для всіх інших було б півтори тисячі, але для моїх клієнтів-митців у мене спеціальні ціни. Вони всі мене відвідують, пане Жане Варен. От, приміром, учора пан Бюснах купив у мене великого старовинного келиха. А то якось продав я пару таких свічників (правда ж, гарні?) панові Александру Дюма. Коли

¹ Шосе д'Антен — район у Парижі; символізував динамічність і сучасність; мав репутацію шумного царства багатства й моди. Тут жили переважно фінансисти і художники. (Тут і далі — прим. ред.)

б цю річ, що ви тримаєте в руках, вподобав пан Золя — вона була б уже продана, пане Жане Варен.

Письменник вагався: статуетка вабила його, однак ціна жахала. Він зовсім не зважав на цікаві людські погляди, ніби був сам десь серед пустелі.

Вона, охоплена хвилюванням, увійшла до крамниці, дивлячись просто на нього і не думаючи навіть, чи вродливий він, чи молодий, чи елегантний. Це ж був Жан Варен, славетний Жан Варен!

Після довгої внутрішньої боротьби і тяжких вагань письменник поставив ідола на місце.

— Ні. Це задорого, — промовив він.

Крамар подвоїв своє красномовство:

— О пане Жане Варен, задорого. Де ж таки! Ця річ варта двох тисяч, правду кажу.

Літератор відповів сумно, не зводячи очей з фігурки:

— Може, й так. Але для мене це дорого.

Тоді вона, охоплена безумною відвагою, наблизилася і запитала:

— А мені за скільки б ви цю річ віддали?

Здивований крамар відповів:

— Півтори тисячі, пані.

— Гаразд. Я беру.

Літератор, що досі й не помічав її, повернувся раптом і уважно, спостережливим поглядом, з трохи примруженими очима, спершу оглянув всю її постать, а тоді як знавець почав вдивлятися у деталі.

Вона була неймовірно гарна в цю хвилину, охоплена поривом, помолоділа під промінням збудженої пристрасті. Крім того, жінок, які купують